

ingediend op **1344** (2021-2022) – Nr. 5
19 april 2023 (2022-2023)

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

van het voorstel van resolutie

van Gwenny De Vroe, Sofie Joosen, Tinne Rombouts,
Allessia Claes, Bart Dochy en Axel Ronse

over de evolutie naar een proefdier vrije toekomst
in Vlaanderen

Documenten in het dossier:

- 1344** (2022-2023) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendementen
– Nr. 3: Verslag
– Nr. 4: Amendementen

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1);
 - 2° de operationele doelstellingen 18 tot en met 22 in de beleidsnota Dierenwelzijn 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 131/1, p. 14 en 15);
 - 3° de beleids- en begrotingstoelichting Dierenwelzijn 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 13-H/1), waarin onder operationele doelstelling 16 staat dat er een opdracht werd uitgeschreven met als doel om, in overleg met een ruime waaier aan stakeholders, te komen tot een actieplan dat bestaat uit gedragen actiepunten die gericht zijn op de vermindering van het proefdiergebruik in Vlaanderen;
 - 4° de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Gwenny De Vroe over de zoektocht naar een proefdiervrije toekomst in Vlaanderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 777/1 en 2), en de hoorzitting die op 22 september 2021 naar aanleiding daarvan heeft plaatsgevonden in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn van het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 741/2);
 - 5° het groeiende maatschappelijke draagvlak om dierproeven waar dat mogelijk is, te vervangen, te verminderen en te verfijnen, en dierenleed daarbij maximaal te voorkomen;
- overwegende dat:
 - 1° de wil om dierproeven die ernstig leed kunnen veroorzaken, maximaal te vervangen, te verminderen of te verfijnen, niet onbedoeld mag leiden tot het stopzetten van strikt noodzakelijke onderzoeken naar therapieën voor zware ziekten zoals kankers en neurologische aandoeningen, maar wel een dynamiek op gang moet brengen die op termijn hopelijk zal leiden tot een proefdiervrij Vlaanderen;
 - 2° veel aspecten die verband houden met dierproeven, op Europees niveau worden bepaald, waaronder Europese richtlijn 2010/63/EU betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden gebruikt worden;
 - 3° er een sterke polarisatie bestaat rond dierproeven. Daardoor heeft de aanpak van het probleem geen baat bij een zwart-witaanpak, maar is er een integrale benadering van het probleem nodig;
 - 4° er lessen kunnen worden getrokken uit de aanpak in Nederland, de aanbevelingen van het Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad) en de werking van het kerncomité Transitie Proefdiervrije Innovatie (TPI);
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° een intensiever traject uit te tekenen met het oog op het realiseren van alternatieven om dierproeven maximaal te vervangen, te verminderen of te verfijnen, en samen met de betrokken stakeholders een ambitieus actieplan met duidelijke doelstellingen en prioritaire werven uit te werken, zonder evenwel gebruik te maken van concrete deadlines en quota;
 - 2° daarbij specifiek:
 - a) het aandeel dierproeven die ernstig leed kunnen veroorzaken, te verminderen;
 - b) zo zuinig mogelijk gebruik te maken van proeven met primaten, honden, katten en grote zoogdieren, en actief te zoeken naar de verdere afbouw ervan;
 - c) dierproeven die systemische toxiciteit inschatten, te vervangen door combinaties van in-vitrotechnieken en digitale methoden;
 - 3° dat actieplan jaarlijks in samenspraak met de stakeholders te laten monitoren door een onafhankelijke instantie en de resultaten te publiceren in een jaarverslag, dat door iedereen digitaal kan worden geraadpleegd;

- 4° lessen te leren uit goede praktijken en daarbij:
 - a) kennis te nemen van de aanbevelingen van het Nederlandse Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad) en naar Nederlands voorbeeld een Vlaams equivalent van een kerngroep Transitie Proefdier-vrije Innovatie (TPI) op te richten;
 - b) actief te zoeken naar goede praktijken uit andere Europese landen en Europese acties die een constructieve bijdrage kunnen leveren aan de versnelde vermindering, vervanging en verfijning van dierproeven, en te toetsen in welke mate ze toegepast kunnen worden op de situatie in Vlaanderen;
- 5° de overheid een regierol te laten vervullen in een bottom-upaanpak die ervoor zorgt dat alle stakeholders de verantwoordelijkheid op zich nemen om te zoeken naar alternatieven voor dierproeven. De overheid denkt op een positieve en constructieve manier oplossingsgericht met de sector mee na over dierproeven en respecteert daarbij het principe van no gold-plating;
- 6° met het oog op een nieuw Vlaams TPI-model het 3V-principe (verminderen, vervangen en verfijnen van dierproeven) aan te vullen met een vierde principe, waarbij de vierde V staat voor verantwoordelijkheid. Aan die vierde V kan vormgegeven worden door het opstellen van een 'culture of care'-policy, opdat de sector de verantwoordelijkheid op zich neemt om dieren waarop proeven worden uitgevoerd, goed te behandelen. Dat concept omvat 'zorg dragen' en 'verantwoordelijkheid op zich nemen' in alle geledingen van de organisatie;
- 7° transitiebevorderende instrumenten in te zetten om de overgang naar alternatieven voor dierproeven in Vlaanderen te versnellen, meer bepaald door:
 - a) binnen de beschikbare budgetten voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) financiële middelen te reserveren voor projecten die de ontwikkeling van alternatieve methoden nastreven en/of ermee werken tijdens een onderzoek. Daarvoor moeten jaarlijks recurrente en structurele middelen voor projectoproepen rond het zoeken naar alternatieven voor dierproeven worden gereserveerd;
 - b) bestaande kennisinstellingen de opdracht te geven om in te zetten op het ontwikkelen van alternatieve proefdiermodellen;
 - c) in elke opleiding in Vlaanderen die proefdieren gebruikt, te zorgen voor meer uitgebreide en diepgaande kennisoverdracht over alternatieve methoden voor dierproeven zodat een nieuwe generatie onderzoekers van bij aanvang vertrouwd wordt gemaakt met alternatieven voor dierproeven;
 - d) een transitiebudget uit te trekken dat labo's de ruimte geeft om naar een alternatief beleid voor dierproeven om te schakelen en daarbij nieuwe expertise op te doen;
- 8° versnippering van kennis over dierproeven tegen te gaan door de resultaten en praktijken van alle onderzoeksprocedures maximaal te verzamelen en te delen. Naast de bestaande databank RE-Place is het noodzakelijk een complementaire databank op te zetten die onderzoekers ertoe aanspoort om alle onderzoeksprocedures van doorgevoerde dierproeven en dierproefvrije methoden die geen positieve resultaten hebben opgeleverd, eventueel geanonimiseerd te inventariseren en te delen met andere wetenschappers zodat experimenten met dieren niet onnodig of onbewust worden herhaald. Daarbij moet ook gestreefd worden naar een maximale digitalisering van die databanken, zodat alle relevante informatie en artikelen zo laagdrempelig mogelijk kunnen worden geraadpleegd;
- 9° een kordaat handhavingsbeleid op dierproeven verder uit te rollen door:
 - a) onaangekondigde controles uit te voeren die in het ideale geval minstens één keer per jaar plaatsvinden;
 - b) overtreders streng te bestraffen;

- 10° de werking van de ethische commissies te optimaliseren en transparanter te maken door:
- a) de principes in de transparantieovereenkomst die de sector zelf heeft opgesteld en gesloten, te veralgemenen;
 - b) de opname van onafhankelijke deskundigen in elke ethische commissie te verplichten;
 - c) de dienst Dierenwelzijn maximaal en systematisch een beroep te laten doen op zijn recht om aanwezig te zijn tijdens vergaderingen;
 - d) de jaarlijkse rapporten van de ethische commissies te voorzien van uitgebreidere en relevante informatie, zonder zichtbare link naar individuele dossiers, en die verplicht te bezorgen aan het Departement Dierenwelzijn en het Vlaams Parlement;
- 11° er bij de Europese Commissie op aan te dringen dat:
- a) de procedures om producten op veiligheid te testen op basis van internationaal geldende regels worden versneld op het vlak van validatie en implementatie, omdat ze de vervanging van proefdieren door alternatieven voor toxiciteit op reglementair niveau bemoeilijken en bedrijven daardoor vaak niet anders kunnen dan dierproeven uit te voeren;
 - b) aandacht te hebben voor een sluitende regelgeving, zodat proeven voor projecten die worden gefinancierd met overheidsmiddelen, niet buiten de Europese Unie worden uitgevoerd zonder dat de eigen regels in acht worden genomen;
- 12° ertoe aan te zetten om het aantal dierproeven ook te verminderen door:
- a) de interregionale en internationale samenwerking, prioritair met Nederland, te versterken met het oog op het zoeken naar alternatieven voor dierproeven;
 - b) aan te dringen op het afbouwen van de vereiste die internationale wetenschappelijke onderzoeksbladen stellen om wetenschappelijke resultaten zo veel mogelijk en alleen in diermodellen te valideren;
- 13° de transparantie rond dierproeven bij het grote publiek te vergroten:
- a) door de organisatie van Vlaamse dierenwelzijnscongressen waarop belangrijke Vlaamse onderzoekers en stakeholders worden verenigd. Tijdens die congressen wordt gerapporteerd én gedebatteerd over de vooruitgang die geboekt wordt bij het vervangen, verminderen en verfijnen van dierproeven en wordt overlegd over de 'culture of care'-policy waarmee dierproeven worden aangepakt;
 - b) door goede praktijken rond het ontwikkelen van proefdiervrije alternatieven structureel in de kijker te zetten, met de jaarlijkse uitreiking van een Vlaamse prijs voor Dierenwelzijn;
- 14° de inhoud van deze resolutie actief aan te wenden bij de rondetafel over dierproeven die in 2022 zal worden opgestart en het Vlaams Parlement driemaandelijks te rapporteren over de werkzaamheden en de vooruitgang van die rondetafel over proefdieren.